رئیس پژوهشکده حج و زیارت

پیام تاریخی رهبر معظم انقلاب توجه دقیق به نیازهای نوپدید و مسائل جهانی دارد

حجت‌الاسلام والمسلمین مهدی رستم‌نژاد، رئیس پژوهشکده حج و زیارت در گفت‌وگو با خبرنگار مجمع نمایندگان طلاب و فضلای حوزه، با اشاره به پیام تاریخی رهبر معظم انقلاب به حوزه‌های علمیه، آن را پیامی بسیار مهم و راهبردی توصیف کرد و اظهار کرد: این پیام در سه عرصه گذشته، ظرفیت حال و افق‌های آینده قابل تحلیل و تأمل است.

به گزارش خبرگزاری حوزه، رئیس پژوهشکده حج و زیارت ادامه داد: پیام تاریخی رهبر معظم انقلاب با جامع‌نگری و توجه دقیق به نیازهای نوپدید، دغدغه‌های روز، مسائل جهانی و اقتضائات زمانه، نگاهی عمیق و راهگشا به حوزه‌های علمیه دارد. نکته مهم اینجاست که همواره حوزه در تاریخ، پاسخ‌گوی مسائل زمان خود بوده و این بار نیز رهبر معظم انقلاب با نگاهی جامع به این مسئولیت تاریخی توجه داده‌اند.

وی در ادامه به بخش‌های اساسی و حیاتی پیام اشاره کرد و افزود: یکی از بخش‌هایی که بیشترین فوریت و اهمیت را دارد، توجه به نقش حوزه در حوزه تمدنی است. تمدن غرب در حال فروپاشی است و جهان در جستجوی تمدنی جایگزین است که بتواند پاسخ‌گوی نیازهای جدید بشر باشد. در این شرایط، حوزه باید نقش تاریخی خود را ایفا کرده و راهکارهای اساسی ارائه دهد.

رئیس پژوهشکده حج و زیارت با اشاره به نگاه رهبر معظم انقلاب که فروپاشی تمدن غرب را قریب‌الوقوع دانسته‌اند، خاطرنشان کرد: اگر تمدن غرب از هم فروبپاشد، چه کسی جای آن را خواهد گرفت؟ تمدن‌هایی که مدعی تمدن اسلامی‌اند یا حوزه‌ای که مبتنی بر وحی، تعالیم اهل‌بیت علیهم‌السلام و نگاه ناب اسلامی است؟ اینجا دقیقاً همان‌جایی است که رهبر معظم انقلاب از حوزه انتظار راهبرد و نقش‌آفرینی دارند.

حجت‌الاسلام والمسلمین رستم‌نژاد در پایان موارد زیر را مورد توجه قرار داد:

– نظام آموزشی حوزه بازنگری شود تا خروجی آن عالمانی تمدن‌ساز باشند؛

– پژوهش‌ها و تولیدات علمی حوزه باید ناظر به تحولات تمدنی آینده باشد؛

– منابع انسانی حوزه باید با نگاه راهبردی تربیت شوند تا بتوانند در عرصه تمدنی نقش ایفا کنند؛

– دعوت به خودشناسی تمدنی حوزه و نقش‌آفرینی در فرآیند جابجایی تمدنی جهانی هم لازم است.

آیت‌الله اعرافی

علامه بهابادی‌ها حلقه وصل حوزه‌های علمیه بزرگ در تاریخ هستند

مدیر حوزه‌های علمیه کشور گفت: شخصیت‌هایی مانند علامه بهابادی یزدی رحمه‌الله‌علیه حلقه وصل حوزه‌های بزرگ علمیه در تاریخ هستند و معرفی سیر زندگی آنان باید مورد توجه بیشتری قرار گیرد.

به گزارش خبرگزاری حوزه، آیت‌الله علیرضا اعرافی در دیدار اعضای شورای سیاست‌گذاری کنگره علامه بهابادی یزدی رحمه‌الله‌علیه، با اشاره به نقش محوری شخصیت‌هایی چون علامه بهابادی رحمه‌الله‌علیه در پیوند حوزه‌های علمیه تاریخی، اظهار کرد: خط سیر فکری و تحصیلی علامه بهابادی از شیراز و اصفهان گذشته و به نجف اشرف ختم شده است و این مسیر علمی، می‌تواند نشان‌دهنده نسبتی معنادار میان این سه حوزه بزرگ در تاریخ علمای شیعه باشد و اگر بتوانیم این نسبت را دقیق‌تر بررسی و تحلیل کنیم، می‌توانیم از شخصیت‌هایی مانند ایشان برای افکندن پرتوی بر تاریخ حوزه‌های علمیه استفاده کنیم.

مدیر حوزه‌های علمیه کشور بیان کرد: حوزه اصفهان در قرون یازدهم و دوازدهم، به‌واقع یکی از حوزه‌های ممتاز و درآمدی تاریخ بوده است؛ گاهی این‌گونه تعبیر کرده‌ام که معدل علمی این حوزه در آن دو قرن، از بسیاری از حوزه‌های علمی دیگر در طول تاریخ بالاتر بوده است و اگر نگوییم بالاتر از همه، لااقل جزء سه حوزه اول تاریخ حوزه‌های علمیه محسوب می‌شود در کنار حوزه‌هایی چون نجف و بغداد؛ و اگر بخواهیم، حوزه‌های علمیه را در طول هزارسال گذشته درجه‌بندی کنیم، قطعاً اصفهان جزو هفت یا هشت حوزه نخست خواهد بود.

وی ابراز کرد: حوزه اصفهان در آن دوره به مرکزیت علمی تبدیل شده بود که تمامی علوم از فقه و اصول گرفته تا فلسفه، کلام، حدیث، تفسیر و حتی علوم طبیعی مانند نجوم، هیأت، شهرسازی و معماری در آن تدریس می‌شد و شخصیت‌هایی چون شیخ بهایی رحمه‌الله‌علیه با دایره وسیع علمی خود در این جامعیت نقش داشتند؛ چنین گستره‌ای از جامعیت را کمتر در دیگر حوزه‌ها می‌بینیم؛ گرچه هر حوزه‌ای در برخی علوم برجسته‌تر است و حوزه نجف نیز در برخی ادوار در فقاهت سرآمد بوده است.

امام جمعه قم تصریح کرد: شخصیت‌هایی که حلقه وصل میان حوزه‌های مختلف هستند، امتیاز ویژه‌ای در زندگی علمی خود دارند و مرحوم نائینی، از جمله این بزرگان است که شاکله اصلی شخصیت علمی‌اش در اصفهان شکل گرفت و سپس در نجف به کمال رسید و برخلاف تصوری که گاهی مطرح می‌شود، بهره‌گیری مستقیم ایشان از آخوند خراسانی در نجف به آن حد نبوده و پایه علمی وی عمدتاً در اصفهان نهاده شده بود.

عضو هیأت‌رئیسه مجلس خبرگان رهبری، با اشاره به اهمیت بازخوانی تاریخ حوزه‌های علمیه گفت: این فرصت را باید مغتنم شمرد تا از طریق بزرگداشت شخصیت‌هایی مانند علامه بهابادی رحمه‌الله‌علیه زاویه دید جدیدی نسبت به تعامل و ارتباط حوزه‌های بزرگ علمیه تاریخ مانند اصفهان، شیراز و نجف ایجاد شود. متأسفانه هنوز تاریخ منسجم و جامع حوزه‌های علمیه تدوین نشده و آنچه تا امروز نوشته شده یا تألیفات تک‌نگارانه درباره شخصیت‌های خاص یا حوزه‌های منفرد است؛ درحالی‌که حوزه‌های علمیه یک موجود زنده و پویا بوده‌اند که در طول قرن‌ها دست به دست شده و اکنون به ما رسیده‌اند.

وی افزود: بنده بیش از سی سال است که به‌دنبال تدوین موسوعه‌ای جامع برای نشان‌دادن تطور تاریخی حوزه‌های علمیه هستم و اکنون در مجموعه آثار حوزه علمیه قم که در قالب ۳۵ جلد منتشر شده، در تلاش هستیم تا سده اخیر را به‌صورت پیوسته و تحلیلی نمایش دهیم؛ اما هنوز بسیاری از سده‌های مهم از جمله قرون سوم و چهارم هجری، به‌صورت منسجم بررسی نشده‌اند.

مدیر حوزه‌های علمیه کشور، همچنین با اشاره به جایگاه علم منطق در اندیشه اسلامی، گفت: در خصوص منطق نیز علامه بهابادی رحمه‌الله‌علیه فعالیت‌های بسیار خوبی انجام داده‌اند که بنده برخی از آن‌ها را دیده‌ام. بحث منطق در مسیر تاریخی خود، تطوراتی داشته که در این میان ملاعبدالله بهابادی یزدی رحمه‌الله‌علیه یکی از نقاط برجسته این سیر است؛ هرچند نمی‌توانم با قاطعیت بگویم که نقطه عطف آن است؛ زیرا هنوز کار جامع و مستندی در این زمینه انجام نشده است.

عضو شورای‌عالی حوزه‌های علمیه تأکید کرد: نوآوری‌های ملاعبدالله بهابادی یزدی رحمه‌الله‌علیه در محتوا و نظام تعلیم و تربیت بسیار مهم است و شخصاً در اوایل انقلاب این متون را تدریس می‌کردم؛ بنابراین برجسته‌کردن جایگاه ایشان در تطور منطق اسلامی، ضرورت پژوهشی دارد. در کنار آن، جایگاه دقیق این کتاب در نظام آموزشی اهل سنت و شیعه نیز، باید مشخص شود و اینکه از کجا آغاز شده، چگونه گسترش یافته و به کجا ختم شده، اهمیت دارد.

عضو هیأت‌رئیسه مجلس خبرگان رهبری عنوان کرد: یکی دیگر از مسائل مهم، جایگاه آثار منطقی علامه بهابادی یزدی رحمه‌الله‌علیه در ساختار رشته‌های حوزه علمیه است و ما امروز در درختواره رشته‌ها، حدود ۳۰۰ تا ۴۰۰ رشته داریم و منطقی که ایشان ارائه کرده‌اند، باید در سرفصل‌ها و تدوین متون حوزه جای گیرد و این مسأله‌ای است که باید در گروه‌های تدوین متون به آن توجه شود تا بتوان آن را در رشته‌های رسمی حوزه تعریف کرد.

وی با اشاره به اهمیت حفظ و بهره‌برداری از اسناد تاریخی حوزه، گفت: اگر در فرآیند این کار پژوهشی اسنادی پیدا شود که برای تاریخ حوزه علمیه مفید باشد، می‌توان آنها را به مرکز اسناد فیضیه اضافه کرد و این مرکز هم‌اکنون، به بیش از یک میلیون سند رسیده است و اسناد مهمی از جمله مکاتبات شهید آیت‌الله بهشتی و آیت‌الله قدوسی رحمه‌الله‌علیهما در آنجا نگهداری می‌شود.

آیت‌الله اعرافی افزود: همچنین در کنگره مرحوم نائینی که مهرماه امسال در قم و نجف برگزار می‌شود، تأکید دارم که این کنگره‌ها زمینه‌ساز تقویت ارتباط میان حوزه‌های قم و نجف باشد و این روابط علمی و فرهنگی، می‌تواند تأثیرات بسیار مثبتی داشته باشد.

مدیر حوزه‌های علمیه، با اشاره به سیر تطور علوم انسانی در جهان اسلام، گفت: سال گذشته در استانبول کنفرانسی درباره تطور علوم انسانی از قرن اول تا پنجم برگزار شد. پیشنهاد می‌کنم اگر صلاح بدانید، ستادی مشترک میان قم و نجف برای بررسی تطور علوم اسلامی در پانزده قرن گذشته شکل گیرد.

• تلاش برای احیا و معرفی ابعاد منطقی علامه بهابادی یزدی رحمه‌الله‌علیه

حسن عبدی‌پور، دبیرعلمی همایش بین‌المللی علامه بهابادی یزدی رحمه‌الله‌علیه نیز در این دیدار، به نقش اجتماعی و سیاسی علامه بهابادی اشاره کرد و گفت: انتصاب ایشان به‌عنوان متولی آستان حضرت امیرالمؤمنین علیه‌السلام توسط شاه عباس و حکمرانی عملی در نجف، گواهی بر پیوند دین و سیاست در شخصیت اوست.

دبیر علمی همایش بین‌المللی علامه بهابادی یزدی رحمه‌الله‌علیه، در ادامه به اهمیت ملی و فراملی اندیشه‌های علامه بهابادی پرداخت و افزود: بازخوانی اندیشه‌های علامه، به تقویت هویت ملی و دینی ما کمک می‌کند و نشان می‌دهد که ایران همواره مهد پرورش دانشمندان و متفکران بزرگی بوده است.

عبدی‌پور در ادامه با اشاره به ارتباط اندیشه‌های علامه بهابادی با دنیای معاصر، گفت: امروزه استفاده از منطق برای پالایش اطلاعات، اجتناب از مغالطات و اصلاح تصمیم‌گیری‌ها ضروری است. ضرورت بازخوانی اندیشه‌های عقلانی برای مواجهه با بحران‌های اجتماعی و سیاسی، امروز بیش از پیش احساس می‌شود. معرفی دیدگاه‌های علامه به‌عنوان الگویی فراملی برای حکمرانی عادلانه و پیوند میان خرد، اخلاق و عدالت به‌عنوان شالوده بقای تمدن‌ها، از جمله اهداف این همایش است.

وی گفت: آثار منطقی علامه بهابادی را می‌توان در پنج دسته اصلی تقسیم کرد: تألیف، حاشیه‌نویسی، شرح‌نویسی، ترجمه و تعلیقه؛ تحقیق و تصحیح انتقادی این آثار در حال انجام است و بر اساس میزان پیشرفت در سه مرحله پیگیری می‌شود و در واقع ما به دنبال احیا و معرفی چهره منطقی علامه بهابادی هستیم.

معاون تبلیغ و امور فرهنگی حوزه‌های علمیه

عمل به بلاغ مبین رویکرد و راهبرد محوری حوزه‌های علمیه است

حجت‌الاسلام والمسلمین رفیعی با اشاره به پیام تاریخی رهبر معظم انقلاب اسلامی به یکصدمین سالگشت بازتأسیس حوزه علمیه قم، تأکید کرد: عمل به بلاغ مبین، رویکرد و راهبرد محوری حوزه‌های علمیه است که باید برای اجرایی‌سازی آن تلاش و کوشش کنند.

به گزارش خبرگزاری حوزه، حجت‌الاسلام والمسلمین حسین رفیعی معاون تبلیغ و امور فرهنگی حوزه‌های علمیه در اجلاسیه «ایمان و امید امام خمینی رحمه‌الله‌علیه در اندیشه امام خامنه‌ای»، استمرار انقلاب اسلامی را یکی از دستاوردهای انقلاب عنوان کرد و گفت: استمرار انقلاب اسلامی با وجود این‌همه دشمنان و مخالفان، یکی از دستاوردهای بزرگ است که توانسته با وجود این‌همه دشمنی‌ها و عنادها به مسیر خود ادامه داده و در پی عمل به آرمان‌های خود باشد.

گسترش مرزهای انقلاب اسلامی در اقصی نقاط دنیا

عضو مجلس خبرگان رهبری بیان داشت: انقلاب اسلامی در مقابل استکبار جهانی و حاکمیت ضد دینی ایستاد و مرزهای خود را در اقصی نقاط جهان گسترش داد و با وجود هجمه‌های بی‌نظیر دشمنان علیه ایران اسلامی، توانست با حرکت جهادی و مجاهدانه خود، مسیرهای ترقی و پیشرفت را باشکوه‌تر از گذشته ادامه دهد.

عمل به بلاغ مبین؛ راهبرد محوری حوزه‌های علمیه

وی با اشاره به پیام تاریخی رهبر معظم انقلاب اسلامی به یکصدمین سالگشت بازتأسیس حوزه علمیه قم، تأکید کرد: عمل به بلاغ مبین، رویکرد و راهبرد محوری حوزه‌های علمیه است که باید برای اجرایی‌سازی آن تلاش و کوشش کنند.

جهاد تبیین؛ پادزهر هجمه‌های دشمنان

حجت‌الاسلام والمسلمین رفیعی جهاد تبیین را از جمله ضروریات امروز جامعه اسلامی عنوان کرد و اظهار داشت: جهاد تبیین پادزهر هجمه‌های مختلف دشمنان برای تغییر افکار عمومی ایران اسلامی است. باید با ترویج ایمان و امید، با هجمه‌های دشمنان مقابله کرد تا دچار سستی و افسردگی و بن‌بست نشویم.

نماینده مردم خوزستان در مجلس خبرگان رهبری افزود: آفت جهاد تبیین، اداری شدن آن است و باید همه دغدغه‌مندان انقلاب و ایران اسلامی با توجه به این ضرورت مهم و حیاتی، گامی موثر در این راستا برداشته و از نگاه اداری به این مسئله پرهیز کنند.

لزوم تربیت افسران جنگ نرم

معاون تبلیغ و امور فرهنگی حوزه‌های علمیه، تربیت افسران جنگ نرم را یکی از راه‌های توجه دادن جامعه اسلامی به مسئله ایمان و امید دانست و ابراز کرد: باید مجاهدان فرهنگی و افسران جنگ نرم تربیت کرده و نیروهای لازم در این راستا را تأمین کنیم تا بتوانیم در مقابل هجمه‌های دشمنان ایستاده و از آرمان‌ها و اصول انقلاب اسلامی حفاظت و حمایت کنیم.

تلاش بی‌وقفه دشمنان برای ایجاد بدبینی در جامعه ایرانی

وی، رویکرد تهاجمی در مقابل جنگ دشمنان را از ضروریات فعالیت‌های فرهنگی و مقابله با دشمنان دانست و عنوان کرد: امروز دشمنان برای ایجاد بدبینی میان جامعه اسلامی بی‌وقفه تلاش می‌کنند تا از این طریق در مقابل شکوفایی و رشد ایران اسلامی ایستاده و مانع از شکل‌گیری تمدن نوین اسلامی شوند.

ضرورت حمایت از فعالیت‌های تبلیغی و رسانه‌ای

حجت‌الاسلام والمسلمین رفیعی با اشاره به ضرورت حمایت از تبلیغ و فعالیت‌های تبلیغی و رسانه‌ای، اظهار کرد: در ایام رمضان ۴۰ هزار مبلغ با حمایت‌های لازم و مدیریت مراکز تبلیغی در اقصی نقاط کشور به تبلیغ دین و فعالیت‌های فرهنگی پرداختند که البته موانعی نیز در این زمینه‌ها وجود دارد که سعی ما رفع موانع موجود است. امروز عرصه تبلیغ نیاز به حمایت‌های بیشتری دارد.

• «ایمان و امید» محور تصمیم‌گیری‌های امامین انقلاب بوده و هست

حجت‌الاسلام والمسلمین سعید صلح میرزایی عضو مجلس خبرگان رهبری نیز در این با اشاره به کنش‌گری‌های مختلف امامین انقلاب اسلامی در شرایط و زمان‌های متفاوت، اظهار کرد: وقتی به سیره امامین انقلاب اسلامی مراجعه می‌کنیم، می‌بینیم که کنش‌گری‌های مختلفی داشتند و در مواقع مختلف کنش، کنشگری، عدم کنش و یا عدم موضع را انتخاب کردند که این نوع برخوردها نشان از سیاست‌های رفتاری آنان می‌باشد که نشأت گرفته از منظومه معرفتی و گرایشی امامین انقلاب است.

وی افزود: هدف نهایی انقلاب اسلامی حیات طیبه است؛ اما برای تحصیل شدن این هدف، نیاز به آرمان‌هایی داریم که باید با عمل به این آرمان‌ها، به سمت و سوی حیات طیبه حرکت کنیم که عدالت و معنویت، استقلال و آزادی، عزت و رفاه از جمله این آرمان‌هاست.

نماینده مجلس خبرگان رهبری با اشاره به قدرت ایمان و امید امام خمینی رحمه‌الله‌علیه بیان کرد: امام خمینی رحمه‌الله‌علیه به تقویت ایمان و امید، حتی بیش از داشتن اسلحه و اقدام مسلحانه ارزش و اهمیت قائل بود و در زمانی که موقعیت استفاده از ابزار سلاح فراهم نبود، افراد را از اقدام مسلحانه منع می‌کردند.

وی با اشاره به سیره مردم‌سالاری امام خمینی رحمه‌الله‌علیه اظهار داشت: امام راحل به مردم‌سالاری دینی ایمان راسخ داشت. امام رحمه‌الله‌علیه جمهوری اسلامی را از دین گرفت و یقیناً اصل رجوع به مردم و تبیین آنان، از جمله وظایف ائمه معصومین علیهم‌السلام نیز بود که امام راحل هم به این مسائل ایمان داشته و به درستی به آنها عمل کرد.

حجت‌الاسلام والمسلمین صلح میرزایی ابراز کرد: بارها از رهبر معظم انقلاب اسلامی و امام راحل شنیده و دیده‌ایم که چگونه به ایمان و امید اعتقاد داشته و به این مسائل اهمیت می‌دهند که صحبت‌های جانباز سرافراز «خوش لهجه» با رهبر انقلاب و موضع امام خامنه‌ای در برابر خواست ایشان، نمونه‌ای از سیره و اعتقاد امامین انقلاب به مسئله ایمان و امید است.

وی افزود: ایمان و امید، محور تصمیم‌گیری‌های امامین انقلاب بوده و هست و جزئی از منظومه فکری و معرفتی آنان به شمار می‌رود؛ چراکه این دو مسئله را موضوعی مهم و حیاتی در پیروزی و استمرار انقلاب اسلامی دانسته و اهمیت این مسائل را به همگان گوشزد و تأکید کرده‌اند.